

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ В СУЧАСНОМУ ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРІ

Чернетченко О.М.,

*к.ю.н., доцент, ВНЗ "Університет економіки та права "КРОК", м. Київ, Україна,
e-mail: elenapm@ukr.net*

***«Доброчесність – це не явище природи, воно не змінюється з часом та не залежить від пори року. Доброчесність – це внутрішній стан, і коли ви подивитесь на нього, ви побачите людину, яка не поводить себе недоброчесно за жодних обставин, і ніколи не буде»
(Джон Д. Мак Дональд)***

Кожний українець, який виїжджає навчатися до США чи до країн-членів ЄС стикається з досить серйозною проблемою, а саме з академічною доброчесністю, яка є сталою основою для кожного університету тієї чи іншої країни, складовою успішного розвитку навчального закладу та отримання ціннісних знань та навичок, принципів чесності і поваги студента, адже починаючи ще з початкової школи прищеплюється школярам основи добропорядності, стимулювання критичного мислення, креативних поглядів на речі, уміння вирішувати завдання в практичній площині. І тому для американських студентів дане явище є звичайним і якщо прийшов навчатися в навчальний заклад, то повинен дотримуватися академічної доброчесності.

Ще у Бухарестській Декларації етичних цінностей і принципів вищої освіти в Європі (2004) було визначено основні тенденції академічного середовища [1, с. 11]:

- прагнути до чесності потрібно спочатку самому і лише потім поширювати це устремління на інших членів академічної спільноти, послідовно уникаючи будь яких форм обману, брехні, шахрайства, крадіжки або інших форм нечесної поведінки, які негативно впливають на стан якості академічних ступенів;

- довіряти всім членам академічної спільноти, яка є основою робочої обстановки, що сприяє вільному обміну ідеями, творчості та індивідуальному розвитку;

- забезпечити справедливості у викладанні, оцінці успіхів студентів, наукових дослідженнях, кар'єрному просуванні та інших починаннях, пов'язаних з присвоєнням ступенів, повинно ґрунтуватися на законних, прозорих, справедливих, передбачуваних, послідовних і об'єктивних критеріях;

- обмінюватись ідеями на взаємній повазі, яку поділяють всі члени академічної спільноти, незалежно від їх ієрархічного статусу;

- мати відповідальність до всіх членів академічної спільноти, що дозволяє забезпечити підзвітність і вільне вираження поглядів [1, с. 13].

Питання академічної доброчесності та наслідків її недотримання є актуальними для України. Адже недопустимою є ситуація, коли навкруги спостерігаємо списування, плагіат, хабарництво, необ'єктивне оцінювання, фабрикація, фальсифікація, які є складовими порушення академічної

доброчесності.

У світлі згаданого актуального значення набуває питання академічної доброчесності учасників освітньої діяльності.

Мета – аналіз сучасної ситуації щодо питання академічної доброчесності учасників освітньої діяльності.

Об'єкт – сутність академічної доброчесності та наслідків її недотримання учасниками у структурі освітньої площини.

У 2015 році Фондом «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва та фірмою «Юкрейніан соціолоджі сервіс» в Україні провели опитування студентів, де вони відповідали на актуальні питання в сфері освіти. Наприклад, купівля або копіювання з інтернету контрольних робіт, рефератів, курсових робіт, дипломів є явищем поширеним – так вважають 40% студентів, ще 29% взагалі певні, що це загальна практика. Лише 6% відповіли, що цього майже не буває. Причому майже відсутня різниця у відповідях студентів різних профілів навчання, за винятком хіба що студентів мистецького профілю, де «копіювання» поширене дещо менше: майже 20% відповіли, що такого майже не буває і ще 20% нічого про це не знають. Основними причинами, чому студенти вдаються до списування або купівлі робіт, які мають робити самостійно, дві: по-перше, купити чи списати потрібну роботу дуже просто і доступно (так вважають 45%) та тому, що студенти не бачать зв'язку між цими завданнями та їхньою майбутньою професією (31%). Основними трьома чинниками, які найбільш дієво сприятимуть тому, щоб студенти виконували самостійно, а не купували контрольні, реферати, курсові, дипломні роботи, мають бути, на думку студентів: розуміння, що ці завдання потрібні для набуття професійних знань (53%), покращення якості викладання, щоб створити у студентів зацікавленість у процесі навчання (40%) та краща матеріальна забезпеченість студента, відсутність необхідності працювати, щоб сконцентруватися тільки на навчанні (33%). Показово, що дієвість «репресивних» заходів – відрахування з ВНЗ за списування та боротьба з «продавцями» таких послуг – студенти оцінили значно нижче – у 19% та 20%. 99% студентів зізналося, що під час навчання використовували ті чи інші нечесні методи [2].

Отже, сучасний стан дослідження академічної доброчесності засвідчує, що студенти допускають академічну нечесність, вважають її звичайним явищем чи толерантно відносяться до неї. Але академічна нечесність значною мірою нівелює саму цінність освіти, сприяє імітації навчання у вищому навчальному закладі і зменшує внесок у розвиток держави.

Для забезпечення академічної доброчесності повинні бути здійсненні такі кроки:

- органи державної влади повинні реалізовувати політику академічної доброчесності за допомогою різноманітних програм (МОН України ініціювати загальнодержавну програму популяризації культури боротьби з плагіатом);

- запровадити в законодавство України чітко визначені норми відповідальності для студентів, викладачів, науковців за академічну недоброчесність;

- проводити роз'яснювальну інформацію для студентів щодо питання академічної доброчесності (перед написанням курсової роботи чи іншого проекту студент повинен бути ознайомлений з кодексом академічної доброчесності та написати заяву про ознайомлення з документом і дотриманням вимог);

- способи захисту академічної доброчесності можуть бути врегульовані на досудовому та судовому захисті.

Список використаних джерел:

1. Міжнародні правила цитування та посилання в наукових роботах : методичні рекомендації / автори-укладачі: О. Боженко, Ю. Корян, М. Федорець ; редколегія: В. С. Пашкова, О. В. Воскобойнікова-Гузєва, Я. Є. Сошинська, О. М. Бруй ; Науковотехнічна бібліотека ім. Г. І. Денисенка Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» ; Українська бібліотечна асоціація. – Київ : УБА, 2016. – Електрон. вид. – 1 електрон. опт. диск (CD-ROM). – 117 с.
2. Вища освіта в Україні: громадська думка студентів (2015). Загальнонаціональне опитування студентів / Фонд “Демократичні ініціативи” імені Ілька Кучеріва, фірма “Юкрейніан соціолоджі сервіс” – Режим доступу: <http://dif.org.ua/article/vishcha-osvita-v-ukraini-gromadska-dumka-studentiv>